

Tavasz Erő

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozó

Szerző: **NEGYVENNÉL TÖBB**

708

Cím:

ÚJ FESTMÉNYT SZERZETT

Idő:

1945

Forrás:

Személy:

A SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM

Helyszám:

(Hely)

1945 (Idő) 7/7

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Genthon István főigazgató nyilatkozata

Budapest nyomda, Ge

RENOIR: LEÁNYPÁRCEP.

A Szépművészeti Múzeum — mint Magyarország leggazdagabb kép-, rajz-, szobor- és antikemlék-gyűjteménye — negyven éve képzőművészeti kulturánk őre és kincsőstára. Egyesítették benne a régi Országos Képtár anyagát, a Nemzeti Múzeum volt képtárát és a történelmi osztály régi művészeti anyagának egy részét és e nagy gyűjtemény megnyitása, 1906 óta természetesen újabb, meg újabb szerzeményekkel is gazdagodott. Petrovics Elek, a kiváló művészettörténész, mint főigazgató emelte nagyra a Szépművészeti Múzeum működésének színvonalát, a jobboldali politikának azonban útjában volt és helyébe egy jelentéktelen embert állított Csánky Dénes személyében. Ez a középszerű festő — akinek maradi felfogását kiállításainak rendezése is elárulta — a szélsőjobboldal, majd a nyilasok szolgálatába szegődve, a múzeum anyagának jelentős részét elhurcoltatta a fővárosból, a felszabadulás után az ideiglenes kormány Genthon Istvánt, a kiváló művészettörténészt, a festészet-történet avatott kutatóját nevezte ki főigazgatóvá, aki erre nyomban hozzáfogott a Szépművészeti Múzeum elhurcolt anyagának felkutatásához, sőt — amennyiben a mai nehéz viszonyok közt lehetséges — az anyagi és szellemi újjáépítéséhez is. Meglátogattuk Genthon Istvánt, hogy munkája, tervei és a múzeum anyagának sorsa felől érdeklődjünk.

— A múzeum kincseit — mondja az új főigazgató — két részben «menekítették» el. Egyik felét a veszprémi székesegyház pincéjébe — mondhatnám — törvényes módon szállították el, légvédelmi elrejtés céljából, még pedig egy évvel az ostrom előtt, az összes hivatalos hatóságok tudtával és beleegyezésével. Ez volt a száz legértékesebb műtárgy, köztük Szinyei-Merse Pál Majálisa és a külföldi művek közül Coreggio Madonnája, Bellini Cornaro Katalinja, Giorgione Férjarcsképe, valamint a rajzgyűjtemény, benne a Majorszky-féle francia impresszionista gyűjtemény és Rafael, Leonardo da Vinci, Rembrandt, Dürer rajzai. A másik elszállítás Csánky Dénes egyéni akciója volt. Pannonthalmára vitette, majd onnan továbbszállította a gyűjteményt, amelyben jobb másodrendű képek és szobrok voltak. Nagy-

részüket azonban Szentgotthárdon megtalálták és azóta már vissza is hozattuk. Most itt vannak a múzeumban, részben sérült állapotban, mert a csomagolás kapkodva, lelkiismeretlenül történt, de szerencsére egy sem pusztult el közülük.

— Andaházi-Kasnya Béla, az elhurcolt javak kormánybiztosa — folytatja Genthon István — megkapta az amerikai megszálló csapatok parancsnokától a Csánky Dénes által átadott jegyzéket, a kormánybiztos pedig júliusban eljuttatta hozzánk. Ez a jegyzék 118 lapból áll és noha nem egészen pontos, kiderült belőle, hogy most már négy-öt képen kívül jelentékeny tárgy nem hiányozhat. A hiányzó műtárgyak hollétét természetesen kutatjuk.

Érdeklődésünkre, hogy a felszabadulás óta mit végezhetett a múzeum életének újjáteremtésére, az új főigazgató örömmel újságolja, hogy 1945-ben több mint negyven igen lényeges műtárggyal gyarapodott a Szépművészeti Múzeum gyűjteménye.

— A múzeum — mondja — megkapta Petrovics Elek hagyatékát, amelynek hazai értékei közül megemlítem Rippl-Rónai egyik legkiválóbb képét, a Karácsonyt és Kernstock Károly szép Fiaaktját. Az előbbi pénzügyminiszter, Oltványi Imre rendkívüli hitelének segítségével néhány nagyon értékes képet szerztünk a múzeumnak. Így Greco Apostol-fejét — mely valószínűen Jakab apostolt ábrázolja —, Renoir Leányarcsképe, Monet Bárkák című festményét és egy nagy németalföldi oltárt. Közbenjárásomra a kultuszminiszter megvásárolta a múzeumnak Ferenczy Béni Danaé és Czöbel Béla Tájéképe című festményét, Balló Edéné ajándéka: Petrovics Elek arcsképe, amelyet férje, Balló Ede festett. Mosolyogva fűzi szavaihoz:

— A romokon a kankalinok kezdenek kivirágozni...

— Terveiről is szeretnénk hallani. Hogyan óhajtja közelebb vinni a képzőművészetet a tömegekhez? — kérdezzük.

— Januárban az új szerzeményekből kiállítást rendezek egyetlen teremben, amely megmaradt. Ebben most szovjet fényképkiállítást látogat a közönség. A januári kiállításon meg akarjuk mutatni, hogy ebben a néhány évben is lehetett szerezni

A Szépművészeti Múzeum új szerzeményei.

MONET: BÁRKÁK.

valamit a múzeum gyűjteményeinek növelésére. Nehéz azonban tervezetet kifejteni, mielőtt az épület helyreállításának idejét ismerném. *Kíváncs, hogy a képzőművészeti műveltség minél szélesebb rétegekhez eljusson, de ehhez — kiállítási helyiségek kelleneek.* A tető nagyrésze elpusztult és a tetővilágítást szolgáló üvegtetőzetet ideiglenesen részben palával pótolták, hogy legalább a parkett, a falak, a múzeum büszkesége: a linoleum tönkre ne menjenek. Félt azonban, hogy termeinket tetővilágítás híján, a sötétség miatt még egy évig nem használhatjuk, mert félhomályban nem lehet képeket kiállítani. Fokozatosan kell az épületet visszahódítanunk...

— Tervezem — folytatja —, hogy a modern francia gyűjteményt lehetőleg kiépítem. Ki tudja, mikor mehet külföldre a fiatalság, jó volna tehát, ha legalább itthon láthatna valamit abból, amit külföldön nem látogathat meg. *Matisse, Picasso* és más modern festők képeit szeretném megszerezni. A grafikai gyűjteményt is szeretném kibővíteni és évente öt-hat kiállítással színesebbé tenni a képzőművészeti évadot. *Az újabb orosz festészet számunkra még ismeretlen.* Éppen ezért a modern képzőművészeti szerzeményekkel kapcsolatban *Oroszország újabb művészeinek jelentősebb alkotásait megszerezzük* — fejezi be nyilatkozatát a főigazgató.

Genthon István haladó szellemű multja és esztétikai lelkesedése biztosítéka annak, hogy a Szépművészeti Múzeum újra megnöveli működésének színvonalát és ha az állam, a főváros, valamint különösen a közönség vagyonos része megjavítja a múzeum anyagi helyzetét, a képzőművészeti műveltség a jövőben nemcsak a kevesek, hanem az egész nép szellemi öröme és kincse lesz.

Tamás Ernő